

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU23

Riksbankens förvaltning 2019

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen beviljar riksbanksfullmäktige ansvarsfrihet för dess verksamhet under 2019 och beviljar Riksbankens direktions ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken 2019. Utskottet föreslår också att riksdagen fastställer Riksbankens resultat- och balansräkning för 2019 och godkänner riksbanksfullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens vinst 2019. Förslaget innebär bl.a. att Riksbanken ska leverera in 5 300 miljoner kronor till statens budget. Pengarna ska betalas in senast en vecka efter riksdagens beslut.

Behandlade förslag

Framställning 2019/20:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2019.

Framställning 2019/20:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2019 med mera.

Redogörelse 2019/20:RR2 Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2019.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Riksbankens förvaltning 2019	5
Sammanfattning av Riksbankens årsredovisning 2019	5
Sammanfattning av Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2019 och fullmäktiges verksamhet	12
Sammanfattning av Riksrevisionens redogörelse om årsredovisningen för 2019	14
Utskottets ställningstagande	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Framställning 2019/20:RB1	17
Framställning 2019/20:RB2	17
Redogörelse 2019/20:RR2	17
<i>Bilaga 2</i>	
Balans och resultaträkning 2019	18
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Riksbankens resultat 2015–2019	7
Tabell 2 Riksbankens balansräkning 2019 och 2018	9
Tabell 3 Reserverna i det egna kapitalet	10
Tabell 4 Värde regleringskontot i balansräkningen	11
Tabell 5 Återstående utlånings- och växelåtagande mot IMF	12
Tabell 6 Fullmäktiges förslag till disposition av 2019 års vinst	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksbankens förvaltning 2019

a) Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2019

Riksdagen lägger redogörelse 2019/20:RR2 till handlingarna.

b) Ansvarsfrihet för fullmäktige i Riksbanken

Riksdagen beviljar fullmäktige i Riksbanken ansvarsfrihet för dess verksamhet under 2019.

c) Ansvarsfrihet för Riksbankens direktion

Riksdagen beviljar direktionen ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken under 2019.

d) Riksbankens resultat- och balansräkning 2019

Riksdagen fastställer Riksbankens resultat- och balansräkning för räkenskapsåret 2019 enligt bilaga 2.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2019/20:RB1.

e) Disposition av Riksbankens vinst 2019

Riksdagen beslutar att Riksbankens vinst för 2019 på 25 651 miljoner kronor ska fördelas så att 5 300 miljoner kronor levereras in till statens budget enligt vinstdelningsprincipen, 16 184 miljoner kronor förs till Riksbankens dispositionsfond och 4 167 miljoner kronor förs till Riksbankens resultatutjämningsfond samt att pengarna ska levereras in till statens budget senast en vecka efter riksdagens beslut.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2019/20:RB2.

Stockholm den 21 april 2020

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Edward Riedl (M), Emil Källström (C), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M), Teres Lindberg (S), Serkan Köse (S), Håkan Svenneling (V) och Fredrik Stenberg (S).

Redogörelse för ärendet

Enligt riksbankslagen (1988:1385) ska Riksbankens direktion före den 22 februari varje år lämna en redovisning av det senaste räkenskapsåret till riksdagen, Riksrevisionen och riksbanksfullmäktige. Fullmäktige ska lämna förslag till disposition av Riksbankens vinst till riksdagen och Riksrevisionen. Riksrevisionen ska enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. granska Riksbankens redovisning och lämna en revisionsberättelse till riksdagen senast en månad efter att Riksbanken lämnat sin redovisning.

Finansutskottets uppgift är att förbereda riksdagens beslut om

- ansvarsfrihet för fullmäktige och direktionen för verksamhetsåret
- fastställande av Riksbankens resultat- och balansräkning
- hur Riksbankens vinst för verksamhetsåret 2019 ska disponeras.

Utskottets underlag för beredningen är Årsredovisning för Sveriges riksbank 2019 (2019/20:RB1), Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2019 med mera (2019/20:RB2) och Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2019 (2019/20:RR2). Inga motioner har lämnats med anledning av RB1, RB2 eller RR2.

Utskottets överväganden

Riksbankens förvaltning 2019

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beviljar riksbanksfullmäktige ansvarsfrihet för dess verksamhet och beviljar Riksbankens direktion ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken 2019. Riksdagen fastställer Riksbankens resultat- och balansräkning för 2019. Riksdagen godkänner också riksbanksfullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens vinst 2019. Förslaget innebär bl.a. att Riksbanken levererar in 5 300 miljoner kronor till statens budget, och att pengarna ska betalas in senast en vecka efter riksdagens beslut.

Sammanfattning av Riksbankens årsredovisning 2019

Verksamheten under 2019 i punktform

Penningpolitiken och inflationen

- Direktionen höll sex penningpolitiska möten under 2019 där den beslutade om reporäntan och andra penningpolitiska åtgärder.
- I likhet med den globala ekonomiska utvecklingen mattades den svenska konjunkturen av under 2019 efter flera år av god tillväxt. BNP bedöms ha ökat med 1,1 procent under 2019. Den inhemska efterfrågan dämpades, och bostadsbyggandet minskade samtidigt som arbetslösheten steg något.
- Inflationen mätt enligt KPIF, dvs. konsumentprisindex (KPI) med fast ränta, som legat nära inflationsmålet på 2 procent sedan 2017, sjönk under sommaren och hösten 2019 när uppgången i energipriserna dämpades. Inflationsförväntningarna sjönk något under året, men förväntningarna på fem års sikt låg fortfarande nära inflationsmålet. I genomsnitt hamnade KPIF-inflationen på 1,7 procent under 2019, dvs. något under inflationsmålet.
- I slutet av 2018 beslutade direktionen att höja reporäntan med 0,25 procentenheter till -0,25 procent i ljuset av den relativt goda ekonomiska utvecklingen och att inflationen låg nära inflationsmålet. Samtidigt gjordes bedömningen att penningpolitiken skulle vara expansiv även under 2019 och att räntan endast skulle höjas i små steg. Till följd av en svagare ekonomisk utveckling under inledningen av 2019 justerade direktionen ned sin prognos över reporäntans utveckling under våren. Direktionens prognoser indikerade då att nästa höjning av reporäntan skulle komma i slutet av 2019 eller början av 2020 och att räntan därefter skulle höjas i en långsammare takt jämfört med tidigare bedömningar. När osäkerheten om den globala ekonomiska utvecklingen ökade under sommaren och hösten

justerade direktionen ned prognosen över reporäntans utveckling ytterligare men höll fast vid att nästa höjning skulle komma i slutet av 2019 eller början 2020. I december höjde direktionen reporäntan med 0,25 procent till 0 procent.

- Riksbanken avslutade sina nettoköp av svenska statsobligationer i slutet av 2017, men fortsatte att återinvestera förfall och kupongbetalningar under 2018 och halva 2019. I april 2019 bedömde direktionen att penningpolitiken behövde fortsätta att vara expansiv för att inflationen skulle stabiliseras runt inflationsmålet. Direktionen beslutade därför att köpa ytterligare statsobligationer för 45 miljarder kronor under perioden juli 2019 till december 2020.
- Riksbanken införde ett mer förenklat räntestyrningssystem med början i oktober 2019.
- Under året genomförde Riksbanken fördjupade studier och analyser av bl.a. kronans utveckling och den svenska ekonomins beroende av omvärlden, förutsättningarna för stabiliseringspolitiken i en värld med lågt ränteläge och effekterna på svensk ekonomi av bl.a. demografiska obalanser i form av en allt större andel äldre och stora migrationsflöden.

Övriga verksamheten

- Under året bedömde Riksbanken att det svenska finansiella systemet fungerade bra. Den största risken i det finansiella systemet var enligt banken den höga och stigande skuldsättning bland hushållen. I likhet med tidigare rekommenderade banken flera åtgärder för att hantera skuldsättningen, bl.a. inom bostads- och skattepolitiken. När det gällde det svenska banksystemet konstaterade Riksbanken att sårbarheten ökat bl.a. till följd av bankernas stora exponeringar mot fastighetsmarknaden. Den finansiella infrastrukturen fungerade enligt Riksbanken överlag bra under året, men banken bedömde att det fanns risker som måste hanteras.
- Arbetet med det s.k. e-kronaprojektet fortsatte under 2019, bl.a. genom arbetet med att utveckla en e-kronapilot, dvs. att ta fram en teknisk lösning för en e-krona.
- Under 2019 inleddes förhandlingar med Europeiska centralbanken (ECB) om att få använda ECB:s plattform för omedelbara betalningar, TIPS (Target Instant Payment System) för avveckling av svenska kronor.
- Riksbankens verksamhet gav under 2019 en redovisad vinst på 25,7 miljarder kronor, en uppgång med drygt 22 miljarder kronor jämfört med 2018.
- Omslutningen av Riksbankens balansräkning minskade med 34,5 miljarder kronor till 900 miljarder kronor bl.a. till följd av att Riksbanken återbetalade en del av de valutalån man tidigare lånat via Riksgäldskontoret för att förstärka valutareserven.
- Värdet av guld- och valutareserven minskade med 16 miljarder kronor till 518 miljarder kronor, även det till följd av att man bl.a. återbetalade valutalån.

Riksbankens direktion under 2019

Riksbankens direktion bestod under 2019 av Stefan Ingves (riksbankschef), Kerstin af Jochnick (förste vice riksbankschef) fram till den 30 september 2019, samt vice riksbankscheferna Anna Breman (från den 1 december 2019), Martin Flodén, Per Jansson, Henry Ohlsson och Cecilia Skingsley (förste vice riksbankschef från den 8 november 2019).

Riksbankens resultaträkning

Riksbankens verksamhet gav en redovisad vinst före bokslutsdispositioner på drygt 25,7 miljarder kronor under 2019, vilket är drygt 22 miljarder kronor högre än resultatet för 2018. Det redovisade resultatet visar det realiserade resultatet av ränte- och valutautvecklingen, bankens handel med värdepapper samt kostnaderna för personal, administration och avskrivningar.

Den stora skillnaden mot 2018 förklaras av en svagare krona under 2019 och fallande internationella räntor. Som framgår av tabell 1 gav Riksbankens innehav av och handel med räntebärande värdepapper ett resultat på 10 920 miljoner kronor under 2019 (ränteintäkter minus räntekostnader plus nettot av realiserade kursförluster och kursvinster och nedskrivningar av orealiserade kursförluster, benämnt Priseffekt i tabell 1). Kronan försvagades mot bl.a. euron och dollarn, vilket gav en positiv valutaeffekt på resultatet på 15,5 miljarder kronor under 2019 (benämnt Valutakurseffekt i tabell 1, ju svagare krona, desto högre värde på valutareserven i kronor räknat).

Posten övriga kostnader/intäkter i tabellen innehåller framför allt personal- och administrationskostnader och övriga mindre intäkter i verksamheten. Personal- och administrationskostnaderna uppgick till 873 miljoner kronor, nästan 100 miljoner kronor högre än under 2018.

Tabell 1 Riksbankens resultat 2015–2019

Miljoner kronor

	2019	2018	2017	2016	2015
Ränteintäkter	11 369	8 147	6 015	5 829	4 936
Räntekostnader	-4 455	-4 622	-3 091	-2 431	-2 164
Priseffekt ¹	4 006	-366	-16	696	-867
Valutakurseffekt ¹	15 516	826	337	3 456	822
Guldvärdeeffekt ¹	-	-	0	-	-
Övriga kost./intäk.	-785	-463	681	-540	-773
Årets resultat	25 651	3 522	3 926	7 010	1 954

¹ Summan av realiserade kursförluster och kursvinster och orealiserade kursförluster. Källa: Riksbanken.

Riksbankens balansräkning

Omslutningen av Riksbankens balansräkning har ökat kraftigt under det senaste decenniet, bl.a. till följd av att Riksbanken via Riksgäldskontoret lånat 200 miljarder kronor i utländsk valuta för att förstärka valutareserven och att

Riksbanken sedan 2015 köpt svenska statsobligationer för knappt 350 miljarder kronor för att öka tillgången på pengar i ekonomin och pressa upp inflationen mot inflationsmålet.

Som framgår av tabell 2 minskade dock balansslutningen från 934,5 miljarder kronor i slutet 2018 till 900 miljarder kronor i slutet av 2019, bl.a. på grund av att Riksbanken under året betalade tillbaka motsvarande 8 miljarder dollar av de valutalån man tidigare lånat via Riksgäldskontoret för att förstärka valutareserven. Enligt banken hade behovet av valutareserv minskat något till följd av bl.a. Nordeas byte av hemvist till Finland och en ökad tillgång till valuta i de svenska bankerna.

Tillgångarna i balansräkningen

Guld- och valutareserven

En stor del av Riksbankens tillgångar utgörs av guld- och valutareserven som sammanlagt uppgick till 518 miljarder i slutet av 2019. Jämfört med 2018 är det en minskning med 16 miljarder kronor som beror på återbetalningen av valutalån på motsvarande 8 miljarder dollar. Samtidigt ökade värdet på Riksbankens innehav av utländska värdepapper i kronor räknat till följd av att kronan försvagades mot flertalet av de valutor som reserven var placerad i.

Syftet med valutareserven är bl.a. att Riksbanken snabbt ska kunna ge tillfälliga likviditetsstöd i utländsk valuta till svenska banker, att Sverige ska kunna fullgöra sina åtaganden gentemot Internationella valutafonden (IMF) och att Riksbanken ska kunna intervensera på valutamarknaden. För att banken med kort varsel ska kunna ge t.ex. likviditetsstöd är reserven placerad i tillgångar som snabbt kan omvandlas till likvida medel och i valutor som kan bli aktuella vid ett eventuellt stöd. I slutet av 2018 beslutade direktionen om en ny finansiell risk- och investeringspolicy för valutareserven. Policyn innebär bl.a. en ökning av andelen tillgångar i dollar, investeringar i danska och norska kronor, en ökad räntekänslighet i valutareserven och en ökad hänsyn till hållbarhet i valet av tillgångar, främst i form av tillgångarnas klimatavtryck. Under 2019 sålde Riksbanken obligationer utgivna av vissa australiska delstater och kanadensiska provinser och placerade pengarna i stället i obligationer utgivna av andra delstater och provinser med lägre växthusgasintensitet. I slutet av 2019 uppgick tillgångarna i dollar och euro till 63 respektive 22 procent av valutareserven. I slutet av 2018 var tillgångarna i dollar och euro 49 respektive 31 procent.

Värdet av guldet i reserven uppgick i slutet av 2019 till 57,5 miljarder kronor (125,7 ton). Det är en uppgång med 11,5 miljarder jämfört med 2018. Uppgången förklaras av att guldpriset i dollar steg med drygt 18 procent samtidigt som kronan försvagades mot dollarn med knappt 6 procent, vilket sammantaget gav en avkastning i svenska kronor på 20 procent. Riksbanken sålde inget guld under året.

Tabell 2 Riksbankens balansräkning 2019 och 2018*Miljoner kronor*

	2019	2018
Tillgångar		
Guld	57 488	45 981
Valutareserv	460 610	488 374
<i>Varav</i>		
<i>Fordringar på IMF</i>	40 150	34 740
<i>Banktillgodohavanden, lån och värdepapper</i>	420 460	453 634
Utlåningsfacilitet	–	0
Värdepapper	375 534	392 063
Övriga tillgångar	6 333	8 096
Summa tillgångar	899 965	934 514
Skulder och eget kapital		
Utelöpande sedlar och mynt	63 488	62 181
Penningpolitiska skulder	443 185	458 944
Valutaskulder (till Riksgäldskontoret)	192 934	254 802
Skulder till centralbanker och internationella organisationer	3 740	112
Särskilda dragningsrätter IMF	29 166	27 714
Övriga skulder och avsättningar	2 472	2 712
Värderegleringskonto	82 119	67 040
Eget kapital	57 210	57 487
Årets resultat	25 651	3 522
Summa skulder och eget kapital	899 965	934 514

Källa: Riksbanken.

Nära hälften av guldreserven förvaras i Bank of England, nära världens största kommersiella guldmarknad. Övriga delar av reserven förvaras i Bank of Canada, Federal Reserve, Swiss National Bank och i Riksbanken.

Skulderna i balansräkningen

Penningpolitiska skulder

Den största skuldposten i balansräkningen är de penningpolitiska skulderna eller transaktionerna. De svarade för 48 procent av balansomslutningen i slutet av 2019 och består av inlåning från bankerna via riksbankscertifikat och s.k. finjusterade transaktioner (de finjusterade transaktionerna ersattes i oktober 2019 av en s.k. inlåningsfacilitet i samband med att Riksbanken förenklade räntestyrningssystemet). Under senare år har Riksbanken köpt statsobligationer av bankerna för att öka likviditeten i ekonomin. Det har skapat en överskottslikviditet i banksystemet som Riksbanken suger in genom riksbankscertifikat och inlåningsfaciliteten. Inlåningen ersätts till reporäntan.

Den penningpolitiska skulden till bankerna uppgick i slutet av 2019 till 432,6 miljarder kronor, vilket är minskning med drygt 24 miljarder kronor jämfört med 2018. Minskningen förklaras bl.a. av att två statsobligationer i Riksbankens obligationsportfölj förföll under våren 2019. Samtidigt hålls skulden uppe genom direktionens beslut i april 2019 att köpa statsobligationer

för ytterligare 45 miljarder kronor under perioden juli 2019 till december 2020, vilket motsvarar hälften av de betalningar för förfall och kupongrätor som Riksbanken får in under perioden. Eftersom reporäntan var negativ under 2019 (–0,25 procent) gav inlåningen från banksystemet ränteintäkter till Riksbanken på knappt 1,2 miljarder kronor under året (redovisas under resultaträkningen).

Valutapolitisk skuld

Den näst största posten på skuldsidan är de lån i utländsk valuta som Riksbanken lånade upp via Riksgäldskontoret under 2009 och 2013 för att förstärka valutareserven. Värdet av lånen uppgick till 192,9 miljarder kronor i slutet av 2019, vilket är minskning med 62 miljarder jämfört med 2018. Minskningen förklaras av att Riksbanken återbetalat lån motsvarande 8 miljarder dollar under året samtidigt som värdet på skulden i kronor räknat ökat eftersom kronan under perioden försvagats mot både dollarn och euron. Riksbankens räntekostnad för riksgäldslånen uppgick till 3,7 miljarder kronor under 2019 (redovisas under resultaträkningen).

Sedlar och mynt (sedelmängden)

Den utestående sedelmängden ökade något under 2019, från 62,2 miljarder kronor i slutet av 2018 till 63,5 miljarder kronor i slutet av 2019. Sedelmängden nådde en topp 2007 men minskade sedan trendmässigt t.o.m. 2017 för att öka lite under både 2018 och 2019. Sedelmängdens andel av balansomslutningen har minskat från 54 procent 2007 till 7,1 procent 2019, vilket till viss del beror på att sedelmängden sjunkit men framför allt på att balansomslutning ökat med 690 miljarder kronor under perioden. Uppgången under 2019 berodde på att mängden 500-kronorssedlar ökade.

Eget kapital och värderegleringskonto

Det egna kapitalet utgörs av en grundfond (som enligt riksbankslagen ska uppgå till 1 miljard kronor) och reserver. Reserverna består av en reservfond (som enligt riksbankslagen ska uppgå till 500 miljoner kronor), en dispositionsfond och en resultatutjämningsfond. Som framgår av tabell 3 uppgick reserverna till sammanlagt 56,2 miljarder kronor i slutet av 2019, vilket är en minskning med 277 miljoner kronor jämfört med 2018.

Tabell 3 Reserverna i det egna kapitalet

Miljoner kronor

	2019	2018
Reservfond	500	500
Dispositionsfond	37 498	36 191
Resultatutjämningsfond	18 212	19 796
Summa	56 210	56 487

Källa: Riksbanken.

Förändringar av reserverna mellan åren förklaras av hur Riksbankens resultat disponeras, i det här fallet hur resultatet för 2018 har disponerats. Vinsten 2018 uppgick till 3 522 miljoner kronor. Utifrån principerna för vinstdispositionen

och fullmäktiges förslag beslutade riksdagen våren 2018 att 3 800 miljoner kronor skulle levereras in till statens budget, att 1 306 miljoner skulle föras till dispositionsfonden och att 1 584 miljoner kronor skulle föras från resultatutjämningsfonden.

På värderegleringskontot redovisas orealiserade vinster och förluster, t.ex. skillnaden mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde för ett värdepapper eller valutainnehav. Vid slutet av 2019 uppgick värdet på kontot till 82,1 miljarder kronor, en ökning med drygt 15 miljarder kronor jämfört med 2018.

Tabell 4 Värderegleringskontot i balansräkningen

Miljoner kronor

	2019	2018	Förändring
Priseffekt	22 130	13 878	8 252
Valutakurseffekt	14 298	18 977	-4 679
Guldvärdeeffekt	45 691	34 185	11 506
Summa	82 119	67 040	15 079

Källa: Riksbanken.

Som framgår av tabell 4 kan förändringar på kontot delas upp i priseffekt (orealiserade kursförändringar på värdepapper), valutaeffekt och guldvärdeeffekt. Ökningen under 2019 berodde på orealiserade kursvinster på inhemska och utländska värdepapper och orealiserade vinster på guldinnehavet. Preiseffekten på innehavet av svenska värdepapper uppgick under 2019 till 12,4 miljarder kronor.

Det egna kapitalet inklusive värderegleringskontot och årets vinst uppgick i slutet av 2019 till 165 miljarder kronor, en ökning med 37 miljarder kronor jämfört med 2018.

Ansvarsförbindelser och avtal utanför balansräkningen

Riksbanken har olika åtaganden, ansvarsförbindelser och olika avtal om in- och utlåning som inte räknas in i balansräkningen men som redovisas i en not i anslutning till balansräkningen (not 40 ”inom linjen förda poster”).

Åtaganden gentemot Internationella valutafonden

De största åtagandena utanför balansräkningen är bankens åtaganden gentemot Internationella valutafonden (IMF). Åtagandena gentemot IMF som inte redovisas i balansräkningen redovisas i tabell 5. Som framgår av tabellen uppgick de till 236,5 miljarder kronor under 2019, en ökning med 7,4 miljarder kronor jämfört med 2018.

Åtagandet Särskilda dragningsrätter (SDR) förklaras av att Riksbanken enligt IMF:s stadgar är skyldig att vid begäran köpa SDR motsvarande tre gånger Riksbankens sammanlagda nettotilldelning av SDR. I åtagandet ingår också att Riksbanken tillsammans med ett tiotal andra länder är s.k. market maker i SDR. Innebörden av det är att Riksbanken gentemot IMF har åtagit sig att köpa alternativt sälja SDR mot betalning i amerikanska dollar eller euro inom ett spann på 50–150 procent av Riksbankens sammanlagda

nettotilldelning av SDR. Nettotilldelningen uppgick vid utgången av 2019 till nästan 29,7 miljarder kronor. Åtagandet betyder att ett land som i sin valutareserv har SDR men behöver utländsk valuta för olika betalningar kan begära att Riksbanken växlar landets SDR mot dollar eller euro (inom de angivna gränserna, mellan ca 15 till 45 miljarder kronor).

Tabell 5 Återstående utlånings- och växelåtagande mot IMF

Miljoner kronor

	2019	2018
Särskilda dragningsrätter	57 793	55 854
Insatskapital	48 655	49 498
NAB	27 609	25 443
Bilateralt kreditavtal	95 968	91 190
PRGT-avtal	6 484	6 162
Summa	236 509	228 147

Källa: Riksbanken.

Åtagandet Insatskapital i tabellen förklaras av att Riksbanken enligt IMF-stadgarna har skyldighet att vid anmodan växla saldot på IMF:s kronkonto till utländsk valuta. Saldot på IMF:s kronkonto uppgick till 48,7 miljarder kronor i slutet av 2019.

Åtagandena gentemot IMF:s lånearrangemang New Arrangement to Borrow (NAB) innebär att Riksbanken är skyldig att låna ut högst 2 256 miljoner SDR till IMF, vilket i slutet av 2019 motsvarade ca 29,3 miljarder kronor. Riksbankens utlåning via NAB uppgick i slutet av 2019 till 1,6 miljarder kronor. Det återstående åtagandet uppgår därmed till 27,6 miljarder kronor, vilket framgår av tabellen.

Bilaterala kreditavtal avser det avtal om en kredit till IMF på ca 7,4 miljarder SDR (ca 96 miljarder kronor) som Riksbanken efter riksdagens godkännande tecknade med IMF under 2017. För att IMF ska få utnyttja kreditavtalet krävs att IMF:s kvarvarande medel för utlåning understiger 100 miljarder SDR och att de långivare som tillsammans håller 85 procent av de utlovade låneresurserna godkänner att avtalen aktiveras. Avtalet gäller som längst till den 31 december 2020.

PRGT-avtal avser det avtal om en kredit till IMF på högst 500 miljoner SDR (ca 6,5 miljarder kronor) som Riksbanken efter riksdagens godkännande tecknade med IMF under 2016 för vidareutlåning till s.k. låginkomstländer via IMF:s fond Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT).

Sammanfattning av Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2019 och fullmäktiges verksamhet

Verksamheten under 2019 i punktform

- Fullmäktige sammanträdde vid tolv tillfällen under 2019. Vid två tillfällen fattades beslut per capsulam. Fullmäktiges ordförande och vice ordförande

följde direktionens arbete genom att delta vid direktionens sammanträden och en del andra informella möten.

- Vid sammanträdet i början av mars beslutade fullmäktige att förlänga Cecilia Skingsleys mandat som vice riksbankschef med ytterligare sex år fr.o.m. den 22 maj 2019. Vid sammanträdet i slutet av augusti beslutade fullmäktige att entlediga Kerstin af Jochnick från hennes anställning som direktionsledamot eftersom hon utsetts till en av ECB:s representanter i ECB:s tillsynsnämnd. Anställningen upphörde den 1 oktober 2019. Vid sammanträdet i början av november beslutade fullmäktige att utse Anna Breman till vice riksbankschef med en mandatperiod på sex år fr.o.m. den 1 december 2019. Cecilia Skingsley utsågs samtidigt till förste vice riksbankschef fr.o.m. den 8 november 2019. Fullmäktige har under året också beslutat om direktionsledamöternas anställningsvillkor och tagit ställning till deras sidoppdrag.
- Under våren samrådde direktionen med fullmäktige om två framställningar till riksdagen – statens roll på betalningsmarknaden och statistik över hushållens tillgångar och skulder.
- Direktionen har normalt deltagit i fullmäktiges sammanträden och informerat om bl.a. den aktuella penningpolitiken, arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet, riksbanksutredningen, ECB:s betalningsplattform TIPS och förändringarna i räntestyrningssystemet. Fullmäktige har också informerats om budget och verksamhetsplaner, uppföljning av finansiella och operativa risker samt resultatet i kapitalförvaltningen.
- Fullmäktige har granskat Riksbankens verksamhet genom sin revisionsfunktion. Revisionsuppdraget genomfördes av Transcendent Group AB fram till den 31 mars 2019. Efter upphandling övertog KPMG uppdraget den 1 augusti 2019.

Fullmäktige under 2019

Fullmäktige bestod under året av följande ledamöter: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Hans Birger Ekström, Bo Broman, Marie Granlund, Peter Helander, Ali Esbati, Chris Heister, Mikael Eskilander och Caroline Helmersson Olsson. Suppleanter under året var Agneta Gille, Jonas Jacobsson Gjørtler, Thomas Strand, Sofia Fölster, Josef Fransson, Mathias Tegnér, Roger Tiefensee, ClasGöran Carlsson, Maria Plass (fr.o.m. den 30 januari 2019), Sammy Almedal och Agneta Börjesson.

Fullmäktiges förslag till disposition av 2019 års vinst

Fullmäktige föreslår att 5 300 miljoner kronor levereras in till statens budget. Förslaget bygger på 1988 års vinstutdelningsprincip med de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess.

Tabell 6 Fullmäktiges förslag till disposition av 2019 års vinst*Miljoner kronor*

Vinst före bokslutsdispositioner		25 651
Dispositioner		
Till dispositionsfonden förs		
Valutakursvinst	15 516	
10 % av det genomsnittliga justerade resultatet	668	-16 184
Till resultatutjämningsfonden förs		
Prisvinst bokförd i balansräkningen	-8 252	
10 % av det genomsnittliga justerade resultatet	667	
Avrundning inleverans	41	
Årets justerade resultat minskat med genomsnittligt resultat	11 711	-4 167
Inleverans till statens budget		5 300

Källa: Riksbanken.

Principen innebär i korthet att 80 procent av de fem senaste årens genomsnittliga resultat, exklusive valutakurs- och guldvärdeseffekter men inklusive de prisseffekter som redovisas på balansräkningens värde regleringskonto, ska levereras in till statskassan. Valutakurs- och guldvärdeseffekterna samt i normalfallet 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet ska föras till eller från dispositionsfonden. Det belopp som återstår efter detta förs till eller från resultatutjämningsfonden.

Detta ger följande beräkning:

Riksbankens verksamhet gav en vinst före bokslutsdispositioner på 25 651 miljoner kronor under 2019. Enligt vinstdelningsprincipen ska valutakurseffekter och guldvärderingseffekter räknas bort. Under 2019 redovisas endast valutakursvinster på 15 516 miljoner kronor, någon guldvärderingseffekt redovisas inte eftersom Riksbanken inte sålt något guld under året (se not 31 RB1). Det ger ett resultat på 10 135 miljoner kronor (25 651 miljoner kronor – 15 516 miljoner kronor). Vidare läggs till underlaget en orealiserad prisvinst på värdepapper om 8 252 miljoner kronor (se not 26 RB1). Det ger ett underlag för inleverans och vinstdisposition på 18 387 miljoner kronor (10 135 miljoner kronor + 8 252 miljoner kronor). När 18 387 miljoner kronor sedan läggs till de senaste fyra årens resultat efter valutakurs- och guldvärderingseffekter fås ett genomsnittligt resultat under de senaste fem åren på 6 676 miljoner kronor. Enligt fullmäktiges förslag ska 80 procent av det resultatet, motsvarande 5 300 miljoner kronor (avrundat till jämt 100-tal miljoner kronor), levereras in till statens budget.

Sammanfattning av Riksrevisionens redogörelse om årsredovisningen för 2019

Enligt Riksrevisionen har Riksbanken i alla väsentliga avseenden upprättat årsredovisningen enligt riksbankslagen (1988:1385) och i enlighet med de regler för bokföring och årsredovisning som fastställts av Riksbankens direktion. Riksbanken bedöms också ha gett en rättvisande bild av bankens ekonomiska

resultat, finansiering och finansiella ställning per den 31 december 2019. Dessutom bedöms Riksbanken ha lämnat en förvaltningsberättelse och information i övrigt som är förenlig med och stöder en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet. Riksrevisionen tillstyrker därför att riksdagen fastställer balans- och resultaträkningen för 2019.

Riksrevisionen uttalar sig även om fullmäktiges och direktionens förvaltning av Riksbanken för 2019. Utifrån genomförda revisionsåtgärder tillstyrker Riksrevisionen att riksdagen beviljar ansvarsfrihet för fullmäktige för dess verksamhet och för direktionen för förvaltningen av Riksbanken för 2019.

I enlighet med kraven i riksbankslagen har Riksrevisionen lämnat ett uttalande om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten. Enligt Riksrevisionens har det i revisionen inte framkommit något som skulle tyda på att ledningen i sin bedömning av intern styrning och kontroll inte har följt riksbankslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har granskat Riksbankens årsredovisning och förvaltningen av Riksbanken 2019. Utskottet har inte funnit något som kräver någon åtgärd eller något särskilt uttalande från riksdagens sida. Utskottet tillstyrker därför, i likhet med Riksrevisionen i sin redogörelse av revisionsberättelsen, att riksbanksfullmäktige beviljas ansvarsfrihet för sin verksamhet och att direktionen beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken under 2019.

Utskottet tillstyrker också, även det i likhet med Riksrevisionen, att Riksbankens resultat- och balansräkning för 2019 fastställs. Resultat- och balansräkningen redovisas i bilaga 2.

Riksbanksfullmäktige föreslår i sin framställning att Riksbanken ska leverera in 5 300 miljoner kronor av 2019 års vinst till statens budget. Enligt framställningen följer förslaget de principer för vinstutdelning som fullmäktige beslutade om 1988, inklusive de justeringar av principen som gjorts sedan dess. Principen innebär att 80 procent av de senaste fem årens genomsnittliga resultat, exklusive valutakurs- och guldvärdeseffekter men inklusive de priset effekter som redovisas på balansräkningens värderegleringskonto, ska levereras in till statens budget. Av framställningen framgår att Riksrevisionen även har granskat fullmäktiges vinstdispositionsförslag i samband med granskningen av Riksbankens årsredovisning. Riksrevisionen har inte noterat några avvikelser från vinstdelningsprincipen. Utskottet tillstyrker därför riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition av 2019 års resultat.

Enligt riksbankslagen får ledamöter av riksbanksfullmäktige inte vara statsråd, ledamot av Riksbankens direktion, ledamot eller suppleant i styrelsen för en bank eller annat företag som står under Finansinspektionens tillsyn eller inneha en annan anställning eller ett annat uppdrag som gör dem olämpliga för

uppdraget som fullmäktige. Om en ledamot tar en sådan anställning eller ett sådant uppdrag som kan strida mot bestämmelserna ska riksdagen på förslag av finansutskottet entlediga ledamoten från uppdraget i fullmäktige.

Utskottet går igenom fullmäktigeledamöternas sidouppdrag ett par gånger under varje mandatperiod. Utskottet har den här gången granskat de ordinarie ledamöter och suppleanter som satt i fullmäktige i februari 2020. Granskningen visar, enligt utskottet, att det inte finns några frågetecken kring ledamöternas anställningar och uppdrag. Uppdragen och anställningarna ligger inom ramen för vad som enligt riksbankslagen kan anses vara tillåtet.

Riksbankens penningpolitik under 2019 granskas av utskottet i ett särskilt betänkande senare under våren 2020 (2019/20:FiU24).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställning 2019/20:RB1

Framställning 2019/20:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2019:

Riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning för räkenskapsåret 2019 enligt förslaget i årsredovisningen.

Framställning 2019/20:RB2

Framställning 2019/20:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2019 med mera:

Riksdagen fastställer förslaget till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2019. 5 300 miljoner kronor levereras in till statskassan. 16 184 miljoner kronor förs till Riksbankens dispositionsfond. 4 167 miljoner kronor förs till Riksbankens resultatutjämningsfond. Fullmäktige föreslår även att inleveransen görs senast en vecka efter riksdagens beslut.

Redogörelse 2019/20:RR2

Redogörelse 2019/20:RR2 Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2019.

BILAGA 2**Balans och resultaträkning 2019****Balansräkning 2019***Miljoner kronor*

Tillgångar	2019-12-31	2018-12-31
Guld	57 488	45 981
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför Sverige		
Fordringar på IMF	40 150	34 740
Banktillgodohavanden, lån och värdepapper	420 460	453 634
	460 610	488 374
Utlåning i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige relaterad till penningpolitiska transaktioner		
Utlåningsfacilitet	–	0
	–	0
Värdepapper i svenska kronor utgivna av hemmahörande i Sverige	375 534	392 063
Övriga tillgångar		
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	633	653
Finansiella tillgångar	532	522
Derivatinstrument	42	–
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 968	6 730
Övriga tillgångar	158	191
	6 333	8 096
Summa tillgångar	899 965	934 514

Skulder och eget kapital	2019-12-31	2018-12-31
Utelöpande sedlar och mynt		
Sedlar	60 383	59 147
Mynt	3 105	3 034
	63 488	62 181
Skulder i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige relaterade till penningpolitiska transaktioner		
Inlåningsfacilitet	117 666	422
Finjusterande transaktioner	–	104 099
	117 666	104 521
Övriga skulder i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige		
	184	–
Emitterade skuldcertifikat		
	314 944	352 203
Skulder i svenska kronor till övriga hemmahörande i Sverige		
	303	–
Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige		
	3 740	112
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i Sverige		
	192 934	254 802
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige		
	10 575	2 220
Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF		
	29 166	27 714
Övriga skulder		
Derivatinstrument	–	544
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 488	1 640
Övriga skulder	37	51
	1 525	2 235
Avsättningar		
	460	477
Värderegleringskonton		
	82 119	67 040

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Skulder och eget kapital	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital		
Grundfond	1 000	1 000
Reserver	56 210	56 487
	57 210	57 487
Årets resultat	25 651	3 522
Summa skulder och eget kapital	899 965	934 514

Inom linjen förda poster, se not 40.

Resultaträkning 2019*Miljoner kronor*

	2019	2018
Ränteintäkter	11 369	8 147
Räntekostnader	-4 455	-4 622
Nettoresultat av finansiella transaktioner och nedskrivningar	19 522	460
Avgifts- och provisionsintäkter	98	86
Avgifts- och provisionskostnader	-18	-19
Erhållna utdelningar	55	51
Övriga intäkter	56	275
Summa nettointäkter	26 627	4 378
Personalkostnader	-442	-414
Administrationskostnader	-431	-362
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-78	-67
Sedel- och myntkostnader	-25	-13
Summa kostnader	-976	-856
Årets resultat	25 651	3 522